

Ο θησαυρός των Θεσπιών στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θηβών

Το φυλλάδιο αυτό είναι του/της
που επισκέφθηκε το Αρχαιολογικό Μουσείο Θηβών στις 201.....
Σχεδιάστηκε για να σε βοηθήσει να γνωρίσεις τα αρχαιολογικά ευρήματα που
προέρχονται από τις Θεσπιές.

Στον αύλειο χώρο εκτίθενται αρκετά ευρήματα από την περιοχή των Θεσπιών.

Εντόπισε τα αντικείμενα που εικονίζονται παρακάτω και αντιστοίχισε τις εικόνες με τα σωστά κείμενα.

1.

3.

2.

4.

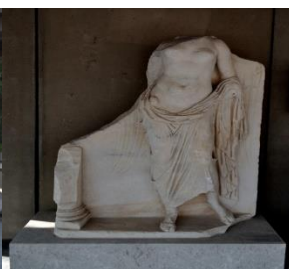
5.

6.

7.

8.

α. Επιτύμβια στήλη με παράσταση νεκρού που κρατά ίππο από το χαλινάρι. Δεξιά, καθιστή γυναίκα με χιτώνα και μάτιο που κρατά φιάλη.

β. Οι βάσεις από τα εννέα χάλκινα αγάλματα των Ελικωνιάδων Μουσών, 1^{ος} αι. π.Χ.

γ. Λίθινος λέοντας, έργο γλυπτικής βοιωτικού εργαστηρίου, 4^{ος} αι. π.Χ.

δ. Επιτύμβια στήλη με παράσταση παιδιού που κρατά πτηνό, γ' τέταρτο 5^{ου} αι. π.Χ.

ε. Ανάγλυφο που απεικονίζει Νίκη δίπλα σε τρόπαιο, ρωμαϊκή περίοδος.

στ. Τιμητική βάση για τον αυτοκράτορα Γορδιανό, 3^{ος} αι. μ.Χ.

ζ. Άγαλμα φιλοσόφου ή ποιητή με χιτώνα, μάτιο και κομφά υποδήματα, ρωμαϊκής περιόδου.

η. Τιμητική βάση για τον φιλέλληνα αυτοκράτορα Αδριανό, 2^{ος} αι. μ.Χ.

ΟΙ ΜΟΥΣΕΣ ΤΟΥ ΕΛΙΚΩΝΑ

Το εξέχον ανάθημα των Θεσπιέων

Το ιερό των Μουσών στην ομώνυμη κοιλάδα στις Θεσπιές ήταν ένα από τα σημαντικότερα κέντρα για τη λατρεία των θεοτήτων αυτών που προστάτευαν τα γράμματα και τις τέχνες. Ιδιαίτερη άνθηση γνώρισε κατά τους ελληνοιστικούς και τους πρώιμους αυτοκρατορικούς χρόνους, όταν οικοδομήθηκαν σημαντικά μνημεία, όπως ο βωμός των Μουσών, μια στοά και το θέατρο, και έγιναν πολλές αναθέσεις αγαλμάτων.

Ξεχωρίζουν τα εννέα χάλκινα αγάλματα των Ελικωνιάδων Μουσών, τα οποία είχαν αναθέσει οι Θεσπιείς, όπως φαίνεται από τη σωζόμενη βάση τους. Η ανάθεση των Θεσπιέων έχει χαραχθεί με μεγαλύτερα γράμματα σε κάθε πλίνθο της βάσης. Κάτω από το άγαλμα της κάθε Μούσας είχε χαραχθεί το όνομά της καθώς και ένα επίγραμμα. Τα επιγράμματα αυτά τα είχε συνθέσει ο Κορίνθιος ποιητής Όνεστος, την εποχή του αυτοκράτορα Αυγούστου τον 1^ο αιώνα π.χ.

Σχεδιαστική αναπαράσταση των κτισμάτων που υπήρχαν στην κοιλάδα των Μουσών. 1) Θέατρο 2) Στοά 3) Υποθετική θέση των αγαλμάτων των Μουσών 4) Ναϊσκος ή βωμός των Μουσών. (Πηγή: http://www.fhw.gr/chronos/projects/hesiod/gr/images/ph_large/ph04b.jpg)

Αι έννέα Μούσαι. (Ἐκ σαρκοφάγου εὐρισκομένης εἰς τὸ Μουσεῖον Λούβρου τῶν Παρισίων). 1: Κλειώ, 2: Θάλεια, 3: Ἐρατώ, 4: Εὐτέρη, 5: Πολύμνια, 6: Καλλιόπη, 7: Τερψιχόρη, 8: Οὐρανία, 9: Μελπομένη.

Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α' με τα δεδομένα της στήλης Β'.

Στήλη Α': Μούσες	Στήλη Β': Επιγράμματα
1. Η Μούσα του ηρωικού έπους	Εγώ, η Πολύμνια , η κόρη του Δία, στέλνω τους ατμούς του νέκταρος, δείχνοντας έτσι τον ευσεβή μου σεβασμό στον πατέρα.
2. Η Μούσα της ιστορίας	Θάλλουν τα καλά έργα της σοφίας κατά τη διάρκεια της ειρήνης, γι' αυτό και εγώ η Θάλεια χύνω αυτές τις χοές στην Ειρήνη.
3. Η Μούσα της αυλητικής τέχνης	Ο Κισσός αρμόζει στην Τερψιχόρη ενώ στον Βρόμιο ο λωτός, έτσι ώστε η μεν να είναι ένθεη, ενώ ο δε να είναι πιο ευχάριστος.
4. Η Μούσα της λυρικής ποίησης και του χορού	Εγώ η Μελπομένη , η οποία ανέμειξα αρμονικά την χορδή της λύρας με το τραγούδι, με βλέπεις να εκτελώ διπλά μέλη.
5. Η Μούσα του υμέναιου, του γάμου, της ερωτικής ποίησης	Το σκήπτρο είναι κοντά στο λόγο, ενώ η δικαιοσύνη είναι κοντά στο σκήπτρο. Για τα οποία περηφανεύομαι εγώ η Καλλιόπη καθώς διαθέτω τη δύναμη της πειθούς.
6. Η Μούσα της τραγωδίας	Στα βιβλία του Ησιόδου κυριαρχεί η χάρη και ατενίζοντας το όνομά μου μέσα σε αυτά, είδα πολλά καλά. (Κλειώ)
7. Η Μούσα της κωμωδίας	Με το σοφό μου πνεύμα μελέτησα τα αστέρια γι' αυτό έχω ένα όνομα που ταιριάζει σε αυτό του πατέρα μου, λέγομαι Ουρανία , η κόρη του Δία.
8. Η Μούσα της αστρονομίας	Και εγώ θα αφήσω με γρήγορο βήμα την κατοικία του Διός, αλλά θα χορεύσω εδώ πάνω στη μαλακή χλόη. (Ερατώ)
9. Η Μούσα της μιμικής(παντομίας)	Και εσύ συμμετέχεις στην ευνομία των Μουσών, αυτή την οποία προσφέρεις στον κόσμο, αυτήν την φέρνεις ως κόσμημα. (Ευτέρπη)

Ο ποιητής Ησίοδος (7^{ος} αι. π.Χ.), από την Άσκη της Βοιωτίας, στο προοίμιο της Θεογονίας του υμνεί τις Μούσες. Αφού διαβάσετε το απόσπασμα, να γράψετε σε ένα σύντομο κείμενο πώς παρουσιάζει ο ποιητής τις Μούσες.

Με τις Ελικωνιάδες Μούσες ας αρχίσει το τραγούδι μας·
κατοικούν τον Ελικώνα, όρος μέγα κι ιερό,
και χορεύουν γύρω στη μαβιά πηγή με τα πόδια ανάλαφρα,
στον βωμό του παντοδύναμου Κρονίδη.
Λούζουν πρώτα το κορμί τους τρυφερό στα νερά του Περμησού 5
και της Ιπποκρήνης ή του θεϊκού Ολμειού·
ύστερα ψηλά ανεβαίνουν στον Ελικώνα τις απάτητες κορφές,
και χορούς συστήνουν, όμορφους,
χαριτωμένους,
τον ρυθμό κρατώντας με τα πόδια τους.
Από εκεί κινώντας, σκεπασμένες την πυκνήν ομίχλη,
προχωρούν μέσα στη νύχτα, τραγουδούν 10
με την περίκαλλη φωνή τους, εξυμνώντας
τον αιγίοχο Δία και την Ήρα του Άργους,
χρυσοπέδιλη βαδίζοντας·
εξυμνούν τον κοσμοσείστη Ποσειδώνα,
παντοκράτορα της γης, 15
σεβαστή τη Θέμη και την Αφροδίτη
ελικοβλέφαρη,
την Ήβη χρυσοστέφανη και την ωραία
Διώνη·
τη Λητώ, τον Ιαπετό, τον πανούργο Κρόνο,
την Αυγή, τον μέγαν Ήλιο, τη λαμπρή
Σελήνη·
και τη Γη, τη μαύρη Νύχτα, τον απέραντο
Ωκεανό - 20
το γένος των άλλων αθανάτων, ιερό και
αιώνιο.

Κάποτε εκείνες δίδαξαν τον Ησίοδο το ωραίο τραγούδι,
την ώρα που βοσκούσε το κοπάδι του,
στον θεϊκού Ελικώνα τις πλαγιές.
Κι ήταν αυτός ο πρώτος λόγος τους, όπως
μου μίλησαν
οι Ολυμπιάδες Μούσες, θεές και θυγατέρες
του αιγίοχου Δία: 25
«Βοσκοί αγροίκοι, μίξεραι και λιμασμένοι,
ξέρουμε εμείς και λέμε ψεύδη, σάμπως
αληθινά,
ξέρουμε όμως, όταν θέμε, να μιλούμε και την
καθαρήν αλήθεια.»
Έτσι μου μίλησαν κι αποτελειώνοντας τον
άρτιο λόγο τους,
οι κόρες του μεγάλου Δία, μου προσφέρουν
σκήπτρο, να κόψω 30
θαυμαστό κλαδί μιας δάφνης θαλερής,
και μου ενέπνευσαν θεϊκή φωνή·
να ψάλλω όλα που έγιναν κι όσα θα γίνουν,
προστάζοντας να υμνώ το γένος των
μακάρων, των αιωνίων θεών,
όμως αρχή και τέλος να τραγουδώ εκείνες -
αλλά τι κάθομαι κι ανιστορώ πράγματα
περιττά, 35
για δέντρα και για βράχια;

(μετάφραση Δ. Ν. Μαρωνίτης)

Πηγή: http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/anthology/literature/browse.html?text_id=21

Πολυάνδριο των Θεσπιέων

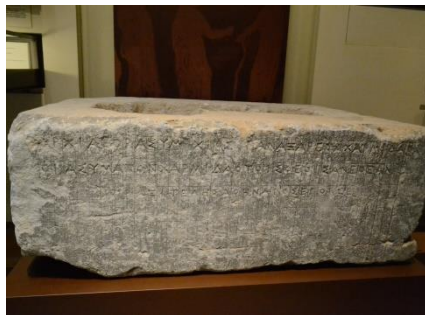
Ανεγέρθηκε για τους Θεσπιείς που έπεσαν στη μάχη του Δηλίου (424π.Χ.).

Οι νεκροί τάφηκαν με τιμές.

Στο πολυάνδριο τοποθετήθηκε ένα μαρμαρίνο λιοντάρι. Στη βάση του τοποθετήθηκαν εννέα στήλες με τα ονόματα των 202 πεσόντων.

Επιτύμβιες στήλες με γραμμένα ονόματα πεσόντων στη μάχη του Δηλίου, 424 π.Χ., από το Πολυάνδριο των Θεσπιών.

Εντόπισε το βάθρο αγάλματος με την υπογραφή του Αθηναίου γλύπτη Πραξιτέλη (4^{ος} αι. π.Χ.).

Από ποιο υλικό ήταν φτιαγμένο το άγαλμα;

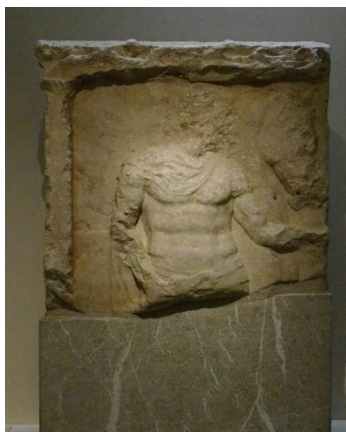
.....

Για ποιο σκοπό κατασκευάστηκε;

.....

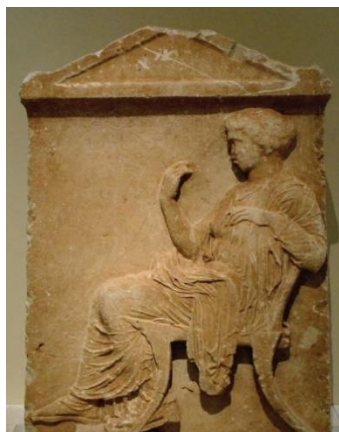
Εντόπισε τις παρακάτω επιτύμβιες στήλες και σημείωσε τι απεικονίζεται σε αυτές.

A.

Βάθρο 64

B.

Βάθρο 65

Γ.

Βάθρο 66

A.

B.

Γ.

Εντόπισε τα εκθέματα που εικονίζονται παρακάτω και αντιστοίχισε τις εικόνες με τα σωστά κείμενα.

1.

Βάθρο 71

2.

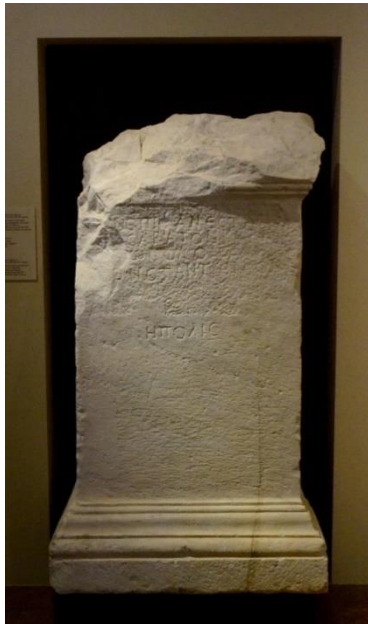
Βάθρο 72

3.

Βάθρο 81

4.

Βάθρο 115

5.

Βάθρο 82

6.

Βάθρο 88

7.

Βάθρο 87

8.

Βάθρο 93

9.

Βάθρο 107

10.

Βάθρο 109

11.

Βάθρο 112

12.

Βάθρο 110

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΚΟΝΑΣ	ΚΕΙΜΕΝΟ
	α) Ερμαϊκή στήλη με κεφαλή Ηρακλή και επιγραφή σχετική με την ενδυμασία του ήρωα, 1ος αι. π.Χ.
	β) Επιτύβιοι κιονίσκοι που φέρουν επιγραφή με το όνομα του νεκρού, ρωμαϊκής περιόδου.
	γ) Τρίπλευρη αναθηματική στήλη αφιερωμένη στον Δία Καραίο. Οι τρεις πλευρές στολίζονται με ανάγλυφα κεφαλής, σιαγόνας κάπρου και βουκράνιου με επιγραφή αφιερωματική στον Ύπατο Δία, 3 ^{ος} αι. π.Χ.
	δ) Στήλη με αετωματική επίστεψη, διακοσμημένη με ανάγλυφη λύρα, τρίποδα και ομφαλό (2 ^{ος} αι. π.Χ.)
	ε) Ενεπίγραφη βάση αγάλματος του Μεγάλου Κωνσταντίνου, 305-307 μ.Χ.
	στ) Στήλη με ονόματα Θεσπιέων (260/250 π.Χ.)
	ζ) Μαρμάρινο ακέφαλο γυναικείο άγαλμα, πιθανώς Μούσας, που κρατούσε λύρα ή μικρή κιθάρα, 150-125 π.Χ.
	η) Απελευθερωτική στήλη. Η Αριστοδάμα απελευθερώνει τον δούλο της Σόρο (3 ^{ος} αι. π.Χ.)
	θ) Επιτύμβια στήλη με το ανάγλυφο του αυλητή Κατίωνος. Σύμφωνα με το επίγραμμα το οποίο είναι χαραγμένο κάτω από το ανάγλυφο, η μητέρα του τον θρηνεί, καθώς αυτός χάθηκε σε νανάγιο, 3 ^{ος} αι. π.Χ.
	ι) Επιτύμβιος βωμός με παράσταση ήρωα ιππέα που ακουμπά σε βωμό, ύστερης ρωμαϊκής περιόδου. Αναφέρεται στον αφηρωϊσμένο νεκρό Διοκλή με την επιγραφή «ΕΠΙ ΔΙΟΚΛΕΙ ΗΡΩΙ»
	ια) Αγαλμάτιο Οσίριδος και αγαλμάτιο Ίσιδος
	ιβ) Πήλινη κυψέλη με πινάκιο ως πώμα, που χρησιμοποιήθηκε για ταφή (εγχυτρισμός)

Αναζήτησε το εικονιζόμενο έκθεμα (προθήκη 119). Τι απεικονίζεται; Πώς συνδέεται με τη λατρεία των θεών και τη ζωή των ανθρώπων στην περιοχή των Θεσπιών κατά την αρχαιότητα;

Αρχαιολογικό Μουσείο Θηβών <https://www.mthv.gr>

Τώρα που ολοκλήρωσες την επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θηβών
θυμήσου ότι
είδες αρχαιολογικά ευρήματα που προέρχονται από τις Θεσπιές, τα οποία
χρονολογούνται από τον αιώνα μέχρι τοναιώνα.
Τα εκθέματα αυτά είναι

.....
.....

Όταν επισκεφτείς την [Αρχαιολογική Συλλογή Θεσπιών](#) στις Θεσπιές Βοιωτίας,
θα έχεις τη δυνατότητα να δεις και άλλα ευρήματα από την περιοχή των
Θεσπιών και να γνωρίσεις καλύτερα ορισμένες πλευρές της ζωής των
ανθρώπων κατά την αρχαιότητα.

Βιβλιογραφία-Δικτυογραφία

Ησιόδου, Θεογονία. Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα. Στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
[http://www.greek-
language.gr/digitalResources/ancient_greek/anthology/literature/browse.html?text_id=21](http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/anthology/literature/browse.html?text_id=21)

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού. Η Ελληνική Ιστορία στο διαδίκτυο. Στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.fhw.gr/chronos/projects/hesiod/gr/images/ph_large/ph04b.jpg

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού-Εφορεία Αρχαιοτήτων Βοιωτίας Οδηγός Αρχαιολογικού Μουσείου Θηβών. Στην ηλεκτρονική διεύθυνση: https://www.mthv.gr/media/34338/final-othigos_GR_ISBN.pdf

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΚΤΥΟΥ- ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

**ΜΑΪΣΤΡΕΛΛΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ, ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ
Ν.ΒΟΙΩΤΙΑΣ**

ΣΥΝΤΑΞΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ:

ΜΠΕΝΑΚΗ ΣΩΤΗΡΙΑ, ΠΕ02, ΗΣΙΟΔΕΙΟ ΓΕΛ ΘΕΣΠΙΩΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΕΙΡΗΝΗ, ΠΕ04 04, ΗΣΙΟΔΕΙΟ ΓΕΛ ΘΕΣΠΙΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΠΕ03, ΗΣΙΟΔΕΙΟ ΓΕΛ ΘΕΣΠΙΩΝ